

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

№ 02.01-16

3 февруари ... 2022 г.

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

г-н Никола Минчев

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНЧЕВ,

На основание чл. 115 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание и т. 2 от Решение № 45. от 2022 г. на Министерския съвет, приложено Ви изпращам Годишна програма за участието на Република България в процеса на вземане на решения на Европейския съюз през 2022 г., приета с Решение № 45. на Министерския съвет от 2022 г.

Приложение: Съгласно текста.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Кирил Петков)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

РЕШЕНИЕ № 45

от 3 февруари 2022 година

ЗА ПРИЕМАНЕ НА ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА УЧАСТИЕТО НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ В ПРОЦЕСА НА ВЗЕМАНЕ НА
РЕШЕНИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПРЕЗ 2022 Г.

На основание чл. 105, ал. 1 и 4 от Конституцията на Република България, чл. 8, ал. 1 и 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, приет с Постановление № 229 на Министерския съвет от 2009 г., и чл. 1, ал. 1, т. 2 от Постановление № 85 на Министерския съвет от 2007 г. за координация по въпросите на Европейския съюз

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ
РЕШИ:

1. Приема Годишна програма за участието на Република България в процеса на вземане на решения на Европейския съюз през 2022 г. съгласно приложението.
2. Програмата по т. 1 да се изпрати на Народното събрание за сведение.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Кирил Петков

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Красимир Божанов

Вярно,

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
“ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ”:

/Веселин Даков/

ГОДИШНА ПРОГРАМА

**ЗА УЧАСТИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
В ПРОЦЕСА НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПРЕЗ 2022 Г.**

УВОД

Годишната програма за участието на Република България в процеса на вземане на решения на Европейския съюз (ЕС) се приема в изпълнение на чл. 105, ал. 1 и 4 от Конституцията на Република България, чл. 115 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, както и в изпълнение на чл. 1, ал. 1, т. 2 от Постановление № 85 на Министерския съвет от 17 април 2007 г. за координация по въпросите на ЕС.

Годишната програма определя въпросите от европейския дневен ред, които са от приоритетно значение за страната през текущата година и формулира националния интерес по всеки един от тях. Тя гарантира координираното и ефективно участие на страната на всички нива в процеса на вземане на решения на ЕС и последователното прилагане на европейските политики.

Програмата е изготвена от дирекция „Координация по въпросите на ЕС“ в администрацията на Министерския съвет на основата на предложенията на работните групи по чл. 7, ал. 2 от ПМС № 85 от 2007 г. Приоритетните теми и позиции, включени в програмата, са разработени и обсъдени в рамките на координационния механизъм по европейските въпроси на Република България.

На база на настоящия документ се разработват шестмесечните програми с приоритетните за Република България теми и досиета по време на Френското и Чешкото председателство на Съвета на ЕС. Те съдържат информация относно конкретни приоритетни за страната законодателни и незаконодателни предложения, по които се очаква да се проведат дискусии през първото и второто полугодие на 2022 г., както и други приоритетни за страната досиета.

Увод	2
ПАКЕТ „ПОДГОТВЕНИ ЗА ЦЕЛ 55“	4
КИБЕРСИГУРНОСТ В ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЙНИЯ СЕКТОР	8
СТРАТЕГИЯ ЗА МЕЖДУНАРОДНО ЕНЕРГИЙНО СЪТРУДНИЧЕСТВО	8
ЦЕНИ НА ЕНЕРГИЯТА В ЕС	9
ОКОЛНА СРЕДА	9
РАЗШИРЯВАНЕ И ПРОЦЕС НА СТАБИЛИЗИРАНЕ И АСОЦИИРАНЕ	11
ПАКТ ЗА МИГРАЦИЯ И УБЕЖИЩЕ	13
РЕФОРМА НА ШЕНГЕНСКОТО ПРОСТРАНСТВО	15
ВЪТРЕШНА СИГУРНОСТ НА ЕС	15
СТРАТЕГИЯ „ОТ ФЕРМАТА ДО ТРАПЕЗАТА“	17
ОБЩА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА РИБАРСТВОТО	18
КОХЕЗИОННА ПОЛИТИКА	19
БЮДЖЕТ НА ЕС ЗА 2023 Г.	20
НОВИ СОБСТВЕНИ РЕСУРСИ В БЮДЖЕТА НА ЕС	20
ИЗМЕНЕНИЕ НА РЕГЛАМЕНТА ЗА МНОГОГОДИШНАТА ФИНАНСОВА РАМКА НА ЕС (МФР) 2021-2027	21
СЪЮЗ НА КАПИТАЛОВИТЕ ПАЗАРИ	22
ЗАВЪРШВАНЕ НА БАНКОВИЯ СЪЮЗ	23
СПРАВЕДЛИВО ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ В УСЛОВИЯТА НА ЦИФРОВИЗАЦИЯ НА ИКОНОМИКАТА	24
ПОДОБРЯВАНЕ НА ТРАНСГРАНИЧНИЯ ДОСТЪП ДО ЕЛЕКТРОННИ ДОКАЗАТЕЛСТВА	25
СПРАВЕДЛИВА И СОЦИАЛНА ЕВРОПА	25
МИГРАЦИЯ И МОБИЛНОСТ	27
ТРУДОВА МОБИЛНОСТ	28
ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ – ФАКТОР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ И ЛИЧНОСТНА РЕАЛИЗАЦИЯ	28
ПОДОБРЯВАНЕ НА ПРОДЪЛЖАВАЩАТА КВАЛИФИКАЦИЯ И ПОДКРЕПАТА НА УЧИТЕЛИТЕ	28
РАЗВИТИЕ И ЗАДЪЛБОЧАВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКО ПРОСТРАНСТВО	29
УКРЕПВАНЕ И МОДЕРНИЗИРАНЕ НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА	29
СЕРИОЗНИ ТРАНСГРАНИЧНИ ЗАПЛАХИ ЗА ЗДРАВЕТО	30
АУДИОВИЗИЯ И МЕДИИ	31
УСТОЙЧИВОСТ НА КРИТИЧНИТЕ СУБЕКТИ	31

ПАКЕТ „ПОДГОТВЕНИ ЗА ЦЕЛ 55“

През 2022 г. преговорите по законодателните инициативи, включени в пакета „Подготвени за цел 55“, ще навлязат в своя същински, заключителен етап. **Приоритет за България и през настоящата година ще бъде постигането на баланс в изпълнението и постигане на целите за намаление на емисиите на парникови газове по начин, който отчита националните особености (в това число, икономически, екологични и географски), стартовата позиция на държавите за постигане на целите, спазването на принципа за технологична неутралност, както и осигуряването на плавен и справедлив социално-икономически преход и плавно намаляване на количеството въглеродни квоти за индустрията в комбинация с внедряване на иновативни решения, с които се постигат целите за намаляване на емисии.** Запазването на конкурентоспособността на европейската и в частност на българската промишленост, е приоритет за страната ни. Изключително важно за постигането на високата амбиция на ЕС е законодателната рамка да предоставя достатъчно ефективни механизми, включително създаването на допълнителни и гъвкави финансови инструменти, които да създадат нужните условия за постигане на целите по начин, който в максимална степен затвърждава принципа на солидарност, но и в комбинация с постигане на принципите за устойчиво развитие.

Фокусът в областта на **енергетиката** ще бъде поставен върху прехода към чиста енергия като най-добрата гаранция срещу ценовите шокове, пред които Съюзът е изправен в момента. Необходима е по-нататъшна работа, за да се изпълнят амбициозните цели на ЕС за климата до 2030 г. и да се постигне климатична неутралност до 2050 г. с акцент върху технологичната неутралност, насърчаване на устойчивостта и иновациите и осигуряване на справедлив преход и енергия на достъпни цени. Единният пазар на електроенергия и газ трябва да бъде завършен, като същевременно се гарантират сигурни и устойчиви доставки на стратегически суровини за Съюза. Подкрепени ще бъдат и усилията за висококачествено обновяване на сградния фонд, базирано на рентабилен и устойчив подход. В тази връзка, през 2022 г. приоритет в областта на енергетиката ще бъде продължаване на дискусиите и постигане на споразумение в рамките на Съвета на ЕС по законодателните предложения от пакета на ЕК „Подготвени за цел 55“ – *Предложение за преработване на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност и Предложение за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001 относно насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници*. В допълнение, в началото на годината ще стартират и дискусиите по представения от ЕК на 15 декември 2021 г. т.н. „газов пакет“, включващ *Регламент относно вътрешните пазари за природен газ, възобновяеми газове и водород (преработка), Директива относно общите правила за вътрешните пазари на природен газ, възобновяеми газове и водород, Регламент за намаляване на метановите емисии в енергийния сектор*. Очаква се Френското председателство да започне разглеждането и на представеното също на 15 декември 2021 г. *Предложение за преработване на Директивата за енергийните характеристики на сградите*.

Българската страна разглежда с необходимото внимание планирането на стратегическите действия за справяне с предизвикателствата, свързани с промените в климата и околната среда и постигането на целите за 2030 г. в областта на енергетиката на равнище ЕС. Инициативите, насочени към постигане на нисковъглеродна, устойчива и гъвкава енергийна система по разходоефективен начин, ще наложат трансформация

във всички сектори и на всички нива на управление и ще доведат до промени на много социално-икономически модели. **България заявява, че всяка промяна на законодателната рамка в областта на енергетиката следва да бъде детайлно анализирана при отчитане на стартовата позиция на държавите за постигане на целите, географските особености и спецификите на националните енергийни системи и тяхната сигурност, при пълно зачитане на принципа за технологична неутралност.** Постигането на целите ще изисква адекватно подпомагане от европейските механизми и възможност за достъп до финансови инструменти за реализиране на прехода. В областта на природния газ считаме, че предвиденото насърчаване на внедряване на иновативни технологии следва да предоставя възможности за модернизация на съществуващата газова инфраструктура, както и поетапно навлизане на нисковъглеродни газове, в съчетание с достатъчен преходен период. Повишаването на пазарната интеграция и взаимосвързаност на енергийните мрежи на национално, регионално и европейско ниво и предоставянето на необходимата гъвкавост при въвеждането на новите решения ще допринесе за подобряване сигурността на газовите доставки и гарантиране на ползите за потребителите на природен газ. За страната от съществено значение е реализирането на плавен процес на декарбонизация на съществуващия газов пазар, предоставящ достатъчно възможности на държавите членки да се адаптират към новите условия, както и поетапно установяване на конкурентен, разходооправдан и прозрачен пазар на ЕС за водород. В хода на преговорите ще настояваме за ясно признаване и равноправно третиране на водорода, произведен от нисковъглеродни източници. Гледаме положително и на предложението за поставяне на потребителите в центъра на енергийния преход, чрез засилване на правомощията им за по-лесна смяна на газовия доставчик, включително и правото им на избор на вид газ, който да потребяват. Считаме, че ролята на ядрената енергия като „екологично чиста“ енергия, следва да бъде адекватно отчетена при разработването на предстоящи инициативи.

По отношение на **климата**, реформата на схемата на ЕС за търговия с емисии (ЕСТЕ) **страната ни ще защитава необходимостта от мерки за защита на конкурентоспособността на националната и европейска икономика (включително мерките срещу изтичането на въглерод), съгласуваност с цялостната законодателна рамка, както и осигуряване на справедлив-социално икономически преход, посредством правилно разпределение на ползите и усилията.** Основните елементи на промяна относно ЕСТЕ са относими към:

- увеличаване на темпа на намаляване на емисиите: таванът (общия брой на квотите за емисии) ще намалява с годишен темп от 4,2% от 2024 г. нататък в сравнение с текущите 1,74%. Това предполага и активно въвличане на заинтересованите страни в преговорите за постигането на тази цел.
- промяна и конкретизиране на правилата за изтичане на въглеродни емисии чрез преразглеждане на системата, за да се съсредоточи върху секторите с най-висок риск от преместване на производството им извън ЕС, както в България, но не само, чрез отделяне на значителен брой безплатни квоти за новите инсталации, но също да се гарантира по-добро съответствие между безплатното разпределение на квоти и данните за производството, актуализиране на показателите, за да отразят технологичния напредък от 2008 г. насам, както и направените инвестиции и постигнатите резултати от страна на бизнеса.
- финансиране за нисковъглеродни иновации и модернизация на енергийния, но също и въглеродно интензивните сектори, чрез активно участие на България в създаването на механизми за подкрепа, които да помогнат на промишлеността и

енергийния сектор да се справят с инвестиционните предизвикателства на прехода към нисковъглеродна икономика и прилагането на иновациите. Активно участие на икономическите оператори от България за финансиране през Фонда за иновации, включително и насърчаване на иновациите в индустрията. Активно използване и на Фонда за модернизация, който да насочи инвестициите в модернизиране на енергийния сектор и повишаване на енергийната ефективност.

Значим проблем за България предвид географските особености на страната ни е намирането на решение на проблема на ниво ЕС с емисиите от транзитния трафик на леки и тежкотоварни автомобили. Този трафик най-трудно се поддава на въздействие чрез мерки, за които досега няма работещ механизъм за значителното му намаляване не само в България, но и в Европейския съюз. От друга страна, в България жп транспортът изпитва изключителни затруднения, а и няма вътрешни плавателни реки, по които да се насочат транспортните потоци.

Друг ключов приоритет за страната е договарянето на постижими национални цели и ограничаването на негативните социално-икономически ефекти от мерките, особено по отношение на предложеното разширение на ЕСТЕ до сградите и пътния транспорт (ограничаване на очаквания товар върху потребителите, свързани с разходите за отопление, посъкпването на транспорта, логистиката и стойността на продуктите). **Приоритет за страната е запазването на основния критерий за определяне на индивидуалните национални цели (БВП/глава от населението) и ограничаване на корекциите по разходоефективност (водещи до пренасочване на товара към държави членки с по-нисък БВП).** Отчитайки амбициозните европейски климатични цели, запазването и засилването на гъвкавите механизми също е с приоритетна важност, отчитайки очакваните значителни усилия и разходи за постигане на новите цели. Активно въвличане на всички заинтересованите страни, включително активна работа на институциите, както и на българските представители в Европейския парламент и използване на всички възможности за подпомагане на уязвимите засегнати страни в България чрез инструментите на Социалния климатичен фонд.

Договарянето на оптимални цели за автомобилната индустрия, отчитайки нуждата от време за адаптирането ѝ към новите изисквания, достъпност на новите превозни средства за крайните потребители, също е сред приоритетите ни в хода на преговорите по пакета „Подготвени за цел 55“. За нас от изключително значение е и необходимостта от предприемане на мерки на европейско ниво за справяне с очаквания поток стари и замърсяващи автомобили от страните с висок към тези с нисък БВП, отчитайки свързаните с това екологични и здравни рискове, но в същото време разработвайки различни финансови стимули и поощрения за подкрепа развитието на електрическата мобилност, както в областта на личните превозни средства, така и в областта на бизнес начинанията в този икономически сегмент, но не на последно място градския транспорт и превозните средства на администрацията.

В хода на преговорите по *въвеждането на механизъм за корекция на въглеродните емисии на границите* България ще продължи да настоява за осигуряване на достатъчна защита на националната и европейска индустрия, отчитайки географското си положение (като външна граница на ЕС, страната е изложена на по-висок риск от изтичане на въглерод). Сред основните приоритети е засилването на мерките срещу изтичането на въглерод и осигуряването на достатъчно безплатни квоти за индустрията, отчитайки обхванатите от предложението ключови сектори, както и рисковете от повишаване на стойността на произвежданата в ЕС продукция, в резултат на предложената въглеродна такса при вноса на суровини и материали. Отчитайки сложността на механизма, установяването на централизиран модел за управление е от

голяма важност за страната, отчитайки нуждата от ефективност, ограничаване на административната и финансовата тежест върху държавите членки и върху бизнеса.

През настоящата година Европейската комисия ще представи и *предложение за ревизия на правилата по отношение на флуорираните парникови газове*, с което ще бъдат преразгледани настоящите норми за флуорсъдържащите парникови газове с оглед привеждането им в съответствие с последните изменения на Монреалския протокол относно веществата, които нарушават озоновия слой. Ще продължи работата по *ревизия на емисионните стандарти за CO₂*, като се очаква публикуването на предложение, касаещо тежкотоварните превозни средства. Предложението ще се фокусира върху създаването на законодателна рамка за хармонизирано измерване на емисиите от транспорта и логистиката в подкрепа на прехода към мобилност в съответствие с Европейската зелена сделка.

В хода на преговорите и при защита на националните позиции за участие в процеса на взимане на решения на ниво ЕС в областта на климата, България ще се води от принципите на ефективно планиране, плавно и устойчиво постигане на националните цели по ограничаване изменението на климата; създаване на условия за развитие на нисковъглеродна енергетика, транспорт и земеделие и въвеждане на мерки за преход към нисковъглеродна икономика; използване на нови технологии за намаляване на въглеродните емисии, включително и при горене на въглища; развитие на средата за екоиновации в областта на климата; въвеждане на мерки за повишаване на енергийната и ресурсна ефективност.

В областта на **транспорта**, през 2022 г. ще продължи работата по *законодателното предложение за Регламент за разгръщането на инфраструктура за алтернативни горива*, като до средата на годината се очаква постигането на общ подход с перспектива за провеждането на триалози с Европейския парламент до края на годината. Предложението цели изграждането на инфраструктурна мрежа с достатъчен капацитет за зареждането с алтернативни горива на превозни средства; предоставянето на алтернативи за електроснабдяването на спрели плавателни съдове и въздухоплавателни средства; гарантиране на пълната оперативна съвместимост и достъпност на инфраструктурата с осигурена подробна информация за потребителите и подходящи възможности за плащане. Така ще се гарантира наличието на гъста мрежа от инфраструктура за алтернативни горива в целия ЕС, ще се стимулира навлизането на превозни средства, плавателни съдове и въздухоплавателни средства с нулеви и ниски емисии, както и на възобновяеми и нисковъглеродни горива във всички видове транспорт с оглед постигане на пълната им декарбонизация. В хода на преговорите България заяви подкрепа за някои от основните цели на предложението, вкл. на критерия за пропорционалност спрямо регистрирания брой превозни средства с нулеви емисии и нуждата от осигуряване на минимална гъстота на мрежата за зарядна инфраструктура в европейски план. Същевременно **редица от разпоредбите предизвикват сериозни притеснения относно тяхната пропорционалност и изпълнимост в контекста на националните специфики и ранната фаза на технологична пригодност на тези превозни средства, включително и тези, отнасящи се до тежкотоварния транспорт.**

България изразява позицията, че **за масовото внедряване на превозни средства с нулеви емисии ще е нужен дълъг преходен период**, и в този смисъл изграждането на мрежа от зарядна инфраструктура съгласно заложената в предложението амбиция, създава сериозен риск от блокиране на активи, особено по широкообхватната мрежа.

България ще продължи да настоява за занижаване на заложените критерии в досието, сред които са максималната дистанция за електрическа и водородна инфраструктура, изходната мощност на зарядните центрове и времевата рамка, както и за добавяне на клауза за гъвкавост съобразно нашия интерес. В същото време, с цел постигане на най-доброто решение в екологичен, социален и енергиен план, страната ни активно ще разглежда и алтернативни варианти на електрическата и водородна мобилност, какъвто напр. представлява втечненият природен газ (ВПГ).

С оглед осигуряване защитата на националните интереси в процеса на формиране на позициите на България и водене на преговори в областта на климата ще се осъществява широка координация между отговорните институции в лицето на заместник министър-председателя по климатични политики.

КИБЕРСИГУРНОСТ В ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЙНИЯ СЕКТОР

Отчитайки факта, че енергийният сектор ще бъде сред най-допринасящите за постигане на климатичната цел на ЕС за намаляване на емисиите с поне 55% до 2030 г., Комисията ще предложи план за действие за ускорена дигитална трансформация на сектора, която е нужна за осигуряване на прехода към ВЕИ, свързана мобилност, умни сгради и по-интегрирана енергийна система с фокус върху потребителите. Честите енергийни прекъсвания в ЕС през последната година са показателни за необходимостта от устойчива и киберсигурна енергетика.

В същото време внедряването на нови технологии в енергетиката ще допринесе за намаляване на технологичните загуби по мрежите, за разширяване на енергийния пазар, ще способства за решаване на предизвикателствата с декарбонизацията, намаление на разходите за енергия на потребителите, ограничаване на вредните емисии, в резултат на което ще се повиши и качеството на живот на хората. Стремешът на българската страна е този процес да се ускори, с цел реализиране на по-бърз преход към нисковъглеродна икономика. Предвид същественото значение на киберсигурността за управлението и функционирането на енергийния сектор е важно необходимите технологични решения да бъдат въведени своевременно в енергийната система и да бъде осигурена активна киберзащита на мрежовите и информационните системи.

СТРАТЕГИЯ ЗА МЕЖДУНАРОДНО ЕНЕРГИЙНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ЕС ще продължи да напредва по пътя към глобалния енергиен преход, насърчаването на сигурността на доставките, чистите технологии и отворените пазари. Това ще бъде част от новата Стратегия за международно енергийно сътрудничество, която ще отчете възможностите за разгръщане на чиста енергийна система и насърчаване на енергийната ефективност и безопасните и устойчиви технологии в процеса на постепенно изместване от използването на изкопаеми горива към зелени енергийни решения и подпомагане на справедливия преход.

За България международното и регионалното сътрудничество е важен инструмент за сигурното и качествено функциониране на енергийната система и осигуряване на надеждни доставки на енергия за потребителите на национално, регионално и европейско ниво. Предвид факта, че механизмите за сътрудничество в областта на възобновяемите енергийни източници са все още в своя начален етап на

развитие, очакваме с идентифицирането на потенциала на сектора да се ускори процесът и да се осъществят идеи за бъдещи съвместни проекти с цел осигуряване на „европейска добавена стойност“. За България от важно значение е **бъдещата рамка за сътрудничество на ЕС с трети държави да отчита общите интереси и разбирания, както и да се основава на взаимноизгодни и ползотворни действия за всички участници. В същото време тя следва да улеснява равноправното и недискриминационно третиране на всички енергийни опции, в т.ч. и ядрената енергетика.** Външното измерение на енергийната политика следва да остане един от основните приоритети на ЕС, с провеждане на действия за осигуряване на последователна позиция по отношение на регионалните и глобалните енергийни въпроси.

ЦЕНИ НА ЕНЕРГИЯТА В ЕС

При отчитане на ситуацията с нестабилността на цените на енергията в ЕС и тенденцията за тяхното повишаване, темата се очаква да продължи да бъде във фокуса на обсъжданията на ниво ЕС и през 2022 г. Въпросът бе предмет на дискусии от Съвета на ЕС „Транспорт, телекомуникации и енергетика“, част „Енергетика“, и от компетентни формати на Съвета, както и от европейските лидери на заседания на Европейския съвет. В продължение на публикуваното на 13 октомври 2021 г. Съобщение относно справяне с нарастващите цени на енергията: набор от инструменти за действие и подкрепа в ЕС, на 7 декември 2021 г., ЕК представи нон-пейпър с анализ на последните развития на енергийните пазари в Европа и представяне на някои от приложените временни мерки от държавите членки за справяне с повишените енергийни цени.

Вероятността ценовата криза да бъде преодоляна едва през пролетта на 2022 г. поражда сериозни опасения сред небитовите клиенти в България, част от които се намират в уязвимо положение поради загуба на доходи или загуба на конкурентоспособност в резултат на пандемията. **Индикациите за продължаване на ситуацията с високите енергийни цени и през следващите зимни месеци изисква целенасочени и ефективни мерки за адресиране на проблема, както с фокус върху най-уязвимите потребители, така и с акцент върху запазване на икономическата активност. Държавите членки следва да имат възможността да разполагат с енергийни технологии и решения, в съответствие с техните национални специфики, които по най-ефективния начин да гарантират енергийната сигурност.** Страната ни очаква публикуването на окончателните доклади на Агенцията за сътрудничество на енергийните регулатори и на Европейския орган за ценни книжа и пазари, въз основа на които ще могат да бъдат очертани и последващите мерки за справяне със ситуацията с нестабилността на цените на енергията в ЕС.

ОКОЛНА СРЕДА

В изпълнение на *Плана за действие за нулево замърсяване* ЕК ще представи законодателни предложения в областта на качеството на атмосферния въздух за привеждане на стандартите в съответствие с препоръките на Световната здравна организация. Очаква се представяне и на *предложение за преразглеждане на правилата относно емисиите от промишлеността*, с цел засилване на приноса към

целта за нулево замърсяване и съгласуваност с политиките в областта на климата, енергетиката и търговата икономика.

Постигането на европейските норми за качеството на атмосферния въздух е приоритет за България. Срещу страната ни има процедура за нарушение в съдебна фаза – заведено дело пред Съда на ЕС по чл. 260, параграф 2 от ДФЕС. С оглед на приоритетността на въпроса при формиране на националната позиция по законодателното предложение за качеството на атмосферния въздух следва да се има предвид, че постигането на европейските норми е от основно значение не само за околната среда, но и за здравето и качеството на живот на гражданите. В тази връзка, в хода на преговорите следва да се отчетат възможностите за въвеждане на нови технологии и мерки в областта на транспорта и модернизация на съществуващите; иновативни методи за измерване; създаване на икономически мерки и нови контролни механизми за управление на замърсяване от атмосферни замърсители; мерки, насочени към повишаване дела на нисковъглеродния транспорт; създаване на условия за зареждане на електромобили, разработване на финансови инструменти и данъчна политика за насърчаване на МПС с ниски емисии. Също така следва да бъде отчетено и прилагането на стратегическите национални документи в областта на качеството на атмосферния въздух.

Като част от Плана за нулево замърсяване ЕК ще представи и *инициатива за интегрираното управление на водите* с цел справяне със замърсителите на повърхностните и подземните води. При формиране на националните приоритети в хода на преговорите следва да бъдат отчетени възможни реформи в подхода на управление; мерки и контрол за предотвратяване на екологични рискове, както и мерки за подобро управление на водните ресурси и хидротехническите съоръжения; разширяване на капацитета и квалификацията в системата за управление на водите; подобряване на координацията между различните институции с компетенции по води; изграждане на пречиствателни станции за питейни води - функциониране и ограничаване на водозагубата; цялостна реформа във ВиК сектора; административна и законодателна реформа в управлението на водния процес.

В рамките на *Плана за действие за кръгова икономика* предстои да стартират дискусиите по същество по изменението на правилата за превоз на отпадъци, да бъде представена ревизия на законодателния акт относно класификацията, етикетването и опаковките, на законодателно предложение за инициативата за правото на поправка и законодателни предложения по *Пакета за пластмасите*.

При формиране на националната позиция по законодателните инициативи в областта на отпадъците България ще се ръководи от принципите на спазване на йерархията на отпадъците и възможностите за въвеждане на стимули за внедряване на нови технологии и придвижване към по-високите нива на йерархията чрез намаляване на отпадъците, повторна употреба и повишаване на рециклирането. От основно значение е и разделното събиране при източника и намаляването на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци, тяхното депониране и нелегалния внос на отпадъци. Законодателството следва да се ръководи и от възможностите за насърчаване на индустриалната симбиоза, както и устойчивите модели на потребление - повторно използване на продукти и компоненти. Законодателните инициативи следва да поощряват и създават условия за оценка на цялостния екологичен отпечатък при разработването на продукти, насърчаване на използването на екомаркировки и етикети; насърчаване на прилагането на подхода "екодизайн", насърчаване на инвестициите в инфраструктура за рециклиране и повторна употреба и прилагане на принципа за разходно ориентирано използване на средствата при финансиране на тези

дейности. Не на последно място, следва да бъде поставен фокус върху намаляване на административната тежест и цялостно стимулиране на екоиновациите.

В областта на биологичното разнообразие и в изпълнение на Стратегията за биологичното разнообразие за 2030 г. ЕК предвижда да представи предложение, насочено към въвеждане на нова правна уредба за възстановяване на увредените екосистеми и постигане на добър статус на екосистемите, в т.ч. задължителни цели за постигане на добро „здраве“ на екосистемите.

Основните принципи при изготвяне на националните позиции ще се базират на принципите на специализирана структура за управление на защитени зони и територии, вкл. органи за управление на Натура 2000, с подходящ административен и финансов капацитет; обявяване на всички защитени зони от Натура 2000 с прилагане на изискванията на ЕК относно приоритетни цели и мерки, разработване и прилагане на планове за управление за защитените зони, оценка, картиране и биофизична оценка на екосистемите и екосистемните услуги; интегриране на екосистемния подход, подобряване на знанията за екосистемите, повишаване на осведомеността и др.

България приветства и оценява високо всички инициативи, насочени към съхранение и подобряване на състоянието на околната среда и намаляване на замърсяването, които допринасят за защита на човешкото здраве и повишаване на качеството на живот. В хода на преговорите страната ни ще се стреми към постигане на оптималния баланс между трите измерения на устойчивото развитие и рационалност и постижимост при определяне на нивото на амбиция по отношение на целите и сроковете, както и към отчитане на специфичните национални особености, при гарантирано осигуряване на необходимите финансови ресурси. По всички законодателни предложения страната ни ще полага усилия за постигане на правна яснота, максимална точност и съгласуваност на разпоредбите по отношение на заложените цели, срокове и начини за тяхното изпълнение.

РАЗШИРЯВАНЕ И ПРОЦЕС НА СТАБИЛИЗИРАНЕ И АСОЦИИРАНЕ

Западните Балкани са един от двата географски приоритета на Френското председателство на Съвета на ЕС през първата половина на 2022 г. В тази връзка, Франция предвижда да проведе Конференция ЕС – Западни Балкани с акцент върху сътрудничеството с региона в сфери от взаимен интерес, както и приравняването на региона към някои стандарти на ЕС още преди формалното присъединяване към Съюза.

Макар и Разширяването на ЕС да не е сред водещите въпроси за Френското председателство, е възможно то да проведе формални и неформални консултации за започване на преговорите за членство с **Република Северна Македония (РСМ) и/или Албания**, потенциално след президентските избори във Франция през м. април 2022 г.

Чешкото председателство на Съвета на ЕС се очаква да постави силен акцент върху политиката на Разширяване, в съответствие с националната си позиция по този въпрос. Освен заявената Среца на върха ЕС – Западни Балкани, може да се очаква, че Чешкото председателство ще вложи съществени усилия в приемането на Преговорните рамки за РСМ и Албания и свикването на първи Междуправителствени конференции (МПК) с тях, ако напредък в тази насока не е постигнат дотогава. През втората половина на 2022 г. се очаква също оповестяването на пакет „Разширяване“ на ЕК, въз основа на който Съветът следва да приеме годишни заключения.

В дискусиата през 2022 г., както и до сега България ще се придържа към Рамковата позиция от 09.10.2019 г., подкрепена с Декларация на НС от 10.10.2019 г., в това число условието за изпълнение на буквата и духа на Договора за добросъседство от 2017 г. В тази връзка, очакваме конкретните подобрения по проекта на Преговорна рамка за РСМ, както и включването на мерки, касаещи защита правата на човека и срещу дискриминацията на граждани на РСМ, вкл. на тези с българско самосъзнание. В допълнение към подобренията по Преговорната рамка, България ще очаква конкретните действия в изпълнение на Договора за добросъседство от страна на РСМ, разписани в Рамковата позиция от 09.10.2019 г., за да приеме дата за свикване на първа МПК.

По отношение на **Албания**, България е част от консенсуса за приемане на Преговорната рамка и свикване на първа МПК въз основа на собствените заслуги на Албания. България ще продължи подкрепата си за европейската перспектива на Албания, отчитайки постигнатите осезаеми резултати в процеса на реформи и на базата на оценката на собствените заслуги. В тази връзка, Албания е готова за напредък по пътя към ЕС, като имаме готовност да подкрепим приемането на Преговорната рамка за страната и провеждането на първа МПК.

За българската страна защитата на правата на българското национално малцинство (БНМ) в Албания остава съществен елемент в процеса на присъединяване и България ще продължи да следи стриктно този въпрос на всеки етап от преговорния процес, включително в контекста на изпълнението на Копенхагенските критерии, които са основополагащи в процеса на присъединяване. Ще продължим да следим внимателно въпроса за приемането и прилагането на вторичното законодателство за изпълнението на Рамковия закон от 2017 г. за защита правата на националните малцинства. Очакваме бъдещото преброяване на населението, насрочено за есента на 2022 г., да се проведе съгласно най-високите европейски стандарти и да отразява реалната етническа принадлежност.

Приоритет за по-нататъшен напредък на **Черна гора** в преговорите за присъединяване и преди да се пристъпи към затваряне на преговорни глави/клъстери, ще остане изпълнението на междинните критерии за върховенство на закона, определени в глави 23 и 24. През първата половина на 2022 г. се очаква да бъдат подготвени и проведени заседанията на под-комитет „Правосъдие, свобода и сигурност“ и на Комитета за стабилизиране и асоцииране с Черна гора. Българската страна ще продължи да подкрепя напредъка на преговорния процес на Черна гора въз основа на принципа на собствените заслуги, като от ключово значение за страната ще бъде да преодолее вътрешните разделения, да навакса изоставането в процеса на реформи и да запази евро-атлантическата си ориентация.

По отношение на преговорите със **Сърбия** се очаква да продължат дискусиите по преговорни глави 10 „Медии и информационно общество“, 16 „Данъчна политика“ и 19 „Социална политика“ – част от клъстер 3, който вероятно ще бъде следващият отворен клъстер. Може да се очаква скептичните държави-членки да запазят позициите си относно незадоволителните резултати на **Сърбия** в областта на върховенството на закона и бавната скорост на реформи като цяло. България ще продължи да настоява за цялостно изпълнение на ангажиментите на сръбските власти по отношение на Българското национално малцинство в Сърбия, произтичащи от Плана за действие по глава 23 и Специалния план за действие за националните малцинства. Специално внимание ще бъде отделено на изпълнението от страна на Сърбия на изискванията в обхвата на преговорна глава 27 „Околна среда“ предвид значимостта на трансграничните аспекти на опазване на околната среда.

Република Турция

В съответствие с договорения от Европейския съвет „двупистов подход“, ЕС ще продължи да развива отношенията си с Турция по поетапен, пропорционален и обратим начин, с цел засилване на сътрудничеството в редица области от общ интерес, при спазване на установените условия, определени от Европейския съвет. Основните детерминанти на отношенията ЕС-Турция ще продължат да бъдат ситуацията в Източното Средиземноморие и Егейско море и миграцията.

Преговорите за присъединяване ЕС-Турция и срещите на Съвета за асоцииране са суспендирани и не се очаква промяна. Не се очаква активизиране на дискусиите за модернизация на Споразумението за Митнически съюз, нито движение в областта на визовата либерализация.

Отчитайки ситуацията във Вароша/Фамагуста и вероятна нова ескалация на напрежението в Източното Средиземноморие, не може да се изключва възобновяване на разговора за разширяване на обхвата на действащите в момента ограничителни мерки (санкционни списъци) или налагането на нови такива.

България ще продължи да демонстрира своята солидарност с Кипър и Гърция и да настоява Турция да зачита международното право и суверенните права на държавите-членки. Същевременно България ще продължава да отстоява позицията, че решенията в отношенията ЕС-Турция следва да бъдат търсени по пътя на дипломатията и диалога. Страната ни е заявявала интереса си към разширяване на областите на сътрудничество между ЕС и Турция. Приоритетно внимание ще продължим да отделяме на ефективното прилагане на Съвместното изявление ЕС-Турция по въпросите на миграцията.

ПАКТ ЗА МИГРАЦИЯ И УБЕЖИЩЕ

Реформата на европейска система за миграция и убежище ще продължи да бъде приоритет за ЕС през 2022 г. Дебатът е изключително политизиран, защото засяга способността на ЕС да изпълнява отговорностите си по прием на лица, търсещи международна закрила, да проявява солидарност към засегнатите държави членки и правилно да управлява миграционните потоци, без да поставя под риск сигурността на своите граждани.

За България темата е приоритетна, защото от една страна носи отговорности като държава на първо влизане, а от друга страна, може да има нужда от солидарност при масиран миграционен натиск. Позицията ни цели намаляване на тежестите за държавите на първо влизане и получаване на необходимата солидарност. Проблем за България са предложените процедури по външната граница, свързани с убежището (скрининга и граничната процедура); въвеждането на постоянна отговорност за държавата на първо влизане и правната фикция за отказ за влизане. България настоява за постигане на напредък по всички файлове, част от пакета „Убежище“, и едновременното им приемане, за да се гарантира съгласуваността помежду им и наличието на баланс между отговорност и солидарност. Напредъкът по Пакта зависи от постигането на сделка на високо политическо ниво. Франция даде заявка, че ще работи за постигане на баланс между отговорността и солидарността. По време на Френското председателство се очаква активна работа по Регламента за скрининг и Регламента Евродак, с цел постигане на съгласие, както и ще продължи работата по Регламента за управление на убежището и миграцията и по

Процедурния регламент. Франция ще работи и за бързото приемане на Решението на Съвета за временни спешни мерки в полза на Латвия, Литва и Полша. На 14.12.2021 г. ЕК публикува предложение за Регламент относно отговор на ситуациите на инструментализиране в областта на миграцията и убежището, което също ще бъде приоритет в дискусиите по управлението на миграцията и убежището.

Миграционната криза от 2015 г. засегна нормалното функциониране на Шенгенското пространство. Това доведе до необходимостта от реформа на **управлението на Шенген**. На 2 юни 2021 г. ЕК публикува Стратегия за Шенген и законодателно предложение за изменение на механизма за оценка по Шенген. Работата по предложението за механизма за оценка по Шенген ще продължи и по време на Френското председателство. За България най-важният въпрос е рискът от въвеждането на тематични оценки по Шенген, вкл. за България, независимо че не е в Шенген. Франция е сред най-активните защитници на идеята държавите, на които им предстои присъединяване към Шенген, да бъдат отново оценявани периодично, без ангажимент за приемане в Шенген. Съществува риск Хърватия да бъде приета в Шенген, преди приемането на България и Румъния. Въпросът изисква политическа ангажираност при ясна визия за крайната цел и стратегия за възстановяване на доверието на резервираните държави (Германия, Франция и Нидерландия). Част от пакета Шенген е предложението на ЕК за изменение на Кодекса на шенгенските граници. Франция определя работата по файла като приоритет, тъй като измененията ще касаят съществени предизвикателства, като: защита на външните граници срещу действия на трети страни за инструментализиране на миграцията; условия за повторно въвеждане на контрол по вътрешните граници; и правила за движение в условията на кризи, като настоящата пандемия.

България има последователна позиция против инструментализирането на миграцията. Предвид географското си разположение и риска от миграционна вълна към ЕС, вследствие на кризата в Афганистан, България подкрепя нови мерки за гарантиране на физическата сигурност на външните европейски граници и тяхното финансиране от бюджета на ЕС.

Очаква се предстоящото Френско председателство да обърне внимание на визовата реципрочност с трети страни, в т. ч. проследяване на липсващата реципрочност между САЩ и три държави членки (България, Румъния и Кипър).

На 23 септември 2020 г. Комисията представи новия Пакт за миграцията и убежището. Към него ЕК публикува пет законодателни предложения за реформа на общата европейска система за миграция и убежище, променящи и допълващи предишните предложения за нейната реформа от 2016 г, както и пет препоръки по линия на подготовката за справяне с кризи, борбата с трафика на мигранти, легалната миграция, презаселването и хуманитарния прием, и операциите за търсене и спасяване по море.

На 14 декември 2021 г. ЕК публикува **предложение за Регламент относно отговор на ситуациите на инструментализиране в областта на миграцията и убежището**. Проектът на Регламент предлага решение за целия ЕС, създавайки постоянна правна рамка за бързо задействане на мерки, които да се прилагат временно и по изключение. За целта е предвидена специална процедура за разрешаване прилагането на мерките, дерогациите в областта на убежището и миграцията.

По отношение на инструментализирането, България ще поддържа позиция за по-широк пакет от мерки, насочен главно към предотвратяването на нелегалните преминавания, чрез гарантиране на физическата сигурност на външните европейски

граници и тяхното финансиране от бюджета на ЕС, както и разтоварване на тежестта от засегнатите държави. България ще даде подкрепата си за решението в полза на Латвия, Литва и Полша, тъй като няма да бъде пряко засегната от него. Що се отнася до Регламента, ще настоява за отчитане на спецификите на конкретната ситуация, породена от конкретна заплаха и нуждите на засегнатите ДЧ.

РЕФОРМА НА ШЕНГЕНСКОТО ПРОСТРАНСТВО

В новия Пакт за миграцията и убежището Шенген е определен като едно от най-големите достижения на ЕС, поради което ЕК, Съветът на ЕС, Европейския парламент и държавите членки следва да положат всички усилия за неговото запазване, развитие и устойчивост. Реформата към момента включва *предложението за Регламент на Съвета относно създаването и действието на механизъм за оценка и наблюдение на достиженията на правото от Шенген и изменящо Регламент (ЕС) 1053/2013 и Регламента относно изменение на правилата за режима за движение на лицата през границите (ревизиран Кодекс на шенгенските граници)*.

Предложението за Регламент на Съвета относно създаването и действието на механизъм за оценка и наблюдение на достиженията на правото от Шенген е с висока политическа значимост за Република България. Очакват се последващи промени в съдържанието, включително и по отношение на предложението за проблемните за България, Румъния и Хърватия клаузи относно провеждане на тематични оценки по Шенген на трите държави. Франция е сред най-активните защитници на идеята държавите, на които им предстои присъединяване към Шенген, да бъдат отново оценявани периодично. Очаква се да работят, съвместно с Нидерландия, за намиране на компромис, който да отчита и нуждите на засегнатите държави.

По линия на ревизирия Кодекс на шенгенските граници, за България най-голям интерес представляват измененията, свързани с инструментализирането на миграцията. **България ще поддържа позиция за детайлизиране на мерките за предотвратяването на нелегалните преминавания, като се предвидят физически преградни съоръжения, финансирани от бюджета на ЕС.**

Първите шест месеца на годината в ЕС ще бъдат ключови за размразяване на дискусията по финализиране на процеса за присъединяване на България и Румъния към Шенген. Може да се очаква обвързване на предложенията за оценка с процеса за присъединяване на България и Румъния към Шенген. Всичко това изисква, освен работа по текстовете в контекста на дискусията по Механизма, и работа на политическо ниво за договаряне условията на сделката.

ВЪТРЕШНА СИГУРНОСТ НА ЕС

Укрепването на вътрешната сигурност на ЕС традиционно е ключов приоритет не само за ротационните председателства на Съвета на ЕС, Европейската комисия и европейските агенции, но и за всяка държава членка, включително и България. В условията на глобализация, модерно технологично развитие и пандемия от COVID-19, правоприлагащите органи трябва да са в състояние адекватно да отговорят както на добре познатите заплахи за сигурността, така и на новопоявяващите се

предизвикателства. Всичко това налага Европейският съюз от една страна да осигури ефективно и пълно прилагане на наличните законодателни и практически инструменти за сътрудничество, а от друга да разработва нови и иновативни форми на взаимодействие, чрез които да гарантира сигурността на своите граждани.

През 2022 г. ще продължи прилагането на няколко стратегически документа на Европейската комисия, публикувани през 2020 г., които задават основните насоки за укрепването на вътрешната сигурност на ЕС. Документите адресират различни предизвикателства пред сигурността и представят стратегическата визия на ЕС за периода 2021 – 2025 година. Сред ключовите документи в областта на вътрешната сигурност са новата *Стратегия за сигурност на ЕС*, *Стратегията за борба със сексуалната експлоатация на деца*, *Планът за действие за борба с контрабандата на мигранти*, *Планът за действие срещу нелегалния трафик на огнестрелни оръжия*, *Планът за действие срещу наркотиците*, *Програмата на ЕС за борба с тероризма* и т.н. В изпълнение на посочените стратегически документи са или предстои да бъдат разпространени конкретни законодателни предложения. Обсъжданията по ревизията на Регламента за Европол бележат значителен напредък и вече са на етап триалог с Европейския парламент, наскоро беше публикуван Кодексът на ЕС за полицейско сътрудничество, по който се очакват активни дискусии, а през първото тримесечие на 2022 г. се предвижда ЕК да публикува законодателно предложение за борба със сексуалната експлоатация на деца онлайн.

Посочените области на сътрудничество в сферата на сигурността са залегнали в приоритетите на предстоящото трио председателства на Съвета на ЕС (Франция, Чехия и Швеция), като в допълнение се очаква да се постави фокус и върху други заплахи за сигурността, например изпиране на пари и придобиване на престъпни активи, престъпления срещу културно-историческото наследство и околната среда.

През 2022 г. ще стартира и практическото прилагане на новия политически цикъл на ЕС за борба с тежката и организирана престъпност (ЕМРАСТ) за периода 2022 – 2025 г., който се явява основният инструмент за планиране, изпълнение и отчитане на политиките на ЕС за противодействие на основните заплахи за сигурността.

България последователно подкрепя всички мерки за засилване на вътрешната сигурност на ЕС. И през 2022 г. страната ще продължи да участва активно и конструктивно в работата по прилагането на вече приетите стратегически документи на ЕС, както и в дискусиите по наскоро публикуваните законодателни предложения на ЕК в областта на сигурността.

От особено значение за България са *досиетата от Кодекса на ЕС за полицейско сътрудничество*, които имат за цел да доразвият широко използвани форми на взаимодействие. Ще бъде изразена подкрепа за оптимизиране на механизмите за обмен на информация, разширяването на областите на сътрудничество по Прюм и възможностите за трансгранично оперативно сътрудничество.

България очаква финализиране на триалога по ревизията на Регламента за Европол да укрепи капацитета на агенцията да подпомага държавите членки в борбата с трансграничната организирана престъпност.

Страната ще се включи активно и в работата по бъдещото предложение за борба със сексуалната експлоатация на деца онлайн, за да може да се адресира по-ефективно тази нарастваща заплаха.

Ще бъде изразена подкрепа за противодействието на всички форми на тероризъм чрез стабилен граничен контрол, оптимално използване на базите данни, ефективна координация със службите за сигурност и превенция на различните проявления на радикализация и поляризация в обществото.

В новия политически цикъл на ЕС за борба с тежката и организирана престъпност (ЕМРАСТ) България за първи път е водеща държава членка по приоритета „Интелектуална собственост, подправяне на стоки и валута“ и в тази връзка ще положи всички необходими усилия за изпълнение на набелязаните оперативни дейности и успешно справяне с тази отговорна задача.

СТРАТЕГИЯ „ОТ ФЕРМАТА ДО ТРАПЕЗАТА“

Стратегията „От фермата до трапезата“, в контекста на изпълнението на целите на Европейският зелен пакт, е сред водещите приоритети, заложи в Работната програма на Комисията за 2022 г., която планира да продължи да работи активно за едно по-екологосъобразно селско стопанство и устойчива и гъвкава продоволствена система на ЕС, която да се превърне в стандарт за качество на глобално равнище.

През първото тримесечие на 2022 г., Комисията планира да публикува законодателно предложение, свързано с *ревизиране на европейските правила в областта на устойчивата употреба на пестициди, въз основа на преразглеждане на Директива 2009/128/ЕО за създаване на рамка за действие на Общността за постигане на устойчива употреба на пестициди*. Основната цел е оптимизиране на разпоредбите относно Интегрираното управление на вредители и приоритизиране на използването на алтернативни, нехимични методи за контрол. В този контекст, се очаква в края на 2022 г. Комисията да представи и проучване относно актуалната ситуация в ЕС по отношение на вноса, оценката, производството и пускането на пазара на агенти за биологичен контрол срещу вредители по растенията на територията на Съюза, както и възможности за хармонизация на процедурите. Проучването ще бъде предшествано от извършване на предварителна оценка на риска от въздействието на агентите за биологичен контрол за общественото здраве и околната среда.

Въпреки че страната ни споделя необходимостта от **редуциране на зависимостта от прекомерна и необоснована употреба на пестициди**, **същевременно е важно да се отбележи, че постигането на такова намаление в заложения срок (50% до 2030 г.), е трудно постижимо**. Стратегията „От фермата до трапезата“ беше приета, без да е извършен предварителен анализ на възможните въздействия от изпълнението на заложените цели и без да бъдат взети предвид и отчетени специфичните обстоятелства в отделните държави членки в икономически, екологичен и социален аспект. Географското положение в съществена степен обуславя появата, развитието и разпространението на вредители по земеделските култури. В тези случаи значима роля за опазването на културите и за производството на висококачествени и безопасни храни играе устойчивата употреба на продукти за растителна защита (ПРЗ). Ето защо редуцирането на тяхната употреба следва да бъде балансиран и плавен процес.

В тази връзка считаме, че заложените цели следва да бъдат постижими от страна на държавите членки, при отчитане на конкретните специфики на сектора, социално-икономическите условия и природо-географските и климатични особености. Смятаме, че е необходимо да бъдат изготвени ясни критерии за риска, количественото намаляване, анализ за това как постигането на заложените цели ще се отрази на земеделието като цяло и на земеделските стопани, и не на последно място, как ще рефлектира върху конкурентоспособността и устойчивостта на сектора. При определяне на конкретни целеви стойности следва да се отчитат спецификите в отделните държави, тъй като икономически важните вредители в страните от южната зона на ЕС са много повече, отколкото в северните страни.

В допълнение считаме, че дигитализацията в земеделието е важен инструмент за постигане на заложените в Стратегията цели, въз основа на повишаване на ефективността в управлението и контрола по цялата агрохранителна верига.

ОБЩА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА РИБАРСТВОТО

Основен приоритет за Република България през 2022 г. ще бъде **определянето на риболовните възможности за 2023 г. на определени рибни запаси и групи рибни запаси, приложими в Черно море**. Предвид факта, че черноморските запаси, експлоатирани от България и Румъния, са споделени с държави извън ЕС (Турция, Украйна, Грузия и Руската федерация), риболовните възможности на регионално ниво се определят в рамките на Генералната комисия по рибарство за Средиземно море (GFCM). Установените на ниво GFCM риболовни възможности се въвеждат в правото на Съюза ежегодно с Регламент за риболовните възможности за Средиземно и Черно море.

В приетата през 2019 г. *Препоръка GFCM/43/2019/3 за изменение на препоръка GFCM/41/2017/4 относно многогодишен план за управление на риболова на калкан в Черно море (географска подзона 29)* са установени общият допустим улов (ОДУ) и квоти за улов за калкан за тригодишен период, обхващащ 2020 - 2022 г. Определената за ЕС годишна квота за улов на калкан възлиза на 150 тона, които се разпределят поравно между България и Румъния. Препоръката предвижда Работната група за Черно море към GFCM да предостави през 2022 г. научен съвет, включващ необходимите елементи за определяне на биологични референтни точки и за преразглеждане на ОДУ и квотите, който да бъде приет на годишната среща на GFCM през същата година.

Определянето на годишните риболовни възможности има голямо социално-икономическо значение за риболовния флот на страната ни. Предложението е много важно от гледна точка на опазването на морските биологични ресурси в Черно море и устойчивото управление на рибарството в България. Страната ни ще настоява определянето на риболовните възможности за 2023 г. да бъде в съответствие с определените ОДУ и квоти от GFCM на регионално ниво, а в случаи, че такива не са определени - на разрешените и прилагани нива на уловите от последните години.

От значение е да бъдат проследени и темповете на възстановяване на риболовните дейности, засегнати от кризата с COVID-19, тъй като същите имат пряко влияние върху усвояването на риболовните възможности и определянето на такива за 2023 г.

Важно е да бъдат отчетени спецификите на риболова в Черно море, както и усилията на страната ни за устойчива експлоатация на запасите, включително и в

борбата с незаконния, недеklarиран и нерегулиран риболов. Страната ни ще продължи да работи активно за изграждането на модел за управление на рибарството в Черно море, който да се прилага и спазва на равнопоставен принцип от всички черноморски държави.

КОХЕЗИОННА ПОЛИТИКА

По силата на член 175 от Договора за функционирането на Европейския съюз на всеки три години Комисията представя Доклад на Европейския парламент, Съвета, Икономическия и социален комитет, и Комитета на регионите относно напредъка към постигане на икономическо, социално и териториално сближаване в ЕС. Следващият доклад се очаква да бъде одобрен от Комисията за изпращане, заедно със съобщение, на 27 януари 2022 г.

Докладът основно цели да подпомогне вземането на стратегически решения относно бъдещите действия за още по-ефективна, ефикасна и адаптирана към новите реалности Кохезионна политика, като опише развитието на икономическото, социалното и териториалното сближаване в ЕС, въздействието на политиките на ЕС и националните политики върху икономическото, социалното и териториалното сближаване, и като предостави първоначална информация за регионалното въздействие на пандемията COVID-19 до момента.

Осмият доклад за сближаване е и сред основните теми във фокуса на предстоящото Френско председателство. Ще бъде организиран дебат както в подготвителния орган към Съвета, така и в рамките на Съвета на министрите. На неформална среща на министрите, отговорни за политиката за сближаване на 1 март в гр. Руан следва да стартират първите политически дискусии по доклада, със специфичен фокус върху селските райони и други райони, които са засегнати от неблагоприятни условия. Председателството планира да подготви заключения на Съвета по доклада, като представи първи проект на 20 април. Стремежът му е заключенията да бъдат одобрени на заседанието на Съвет „Общи въпроси“, част „Кохезия“ на 2 юни.

България остава непоколебим поддръжник на една ефективна и ориентирана към резултати политика за сближаване, която е по-близко до гражданите, отразява обективно социално-икономическата ситуация по места, отчита спецификите и потенциала за развитие на всеки отделен регион на ЕС. При все повече и по-сложни предизвикателства, сред които възстановяване от здравната криза и осъществяване на зеления и цифровия преход в условията на наследените демографски проблеми, мигрантските потоци и др., имаме нужда както от показатели, които адекватно отразяват динамиката на множество процеси, обект на различни политики, така и от изключително добре координиран подбор на традиционните ресурси от фондовете на бюджета и съчетаването им с новите инструменти. С новото си поколение програми, България следва дългосрочната си стратегия за развитие, вярвайки че това е начинът за осигуряване на устойчиви инвестиции с максимален ефект. Ще насърчаваме потенциала за развитие на отделните региони и разпространението на иновациите. Ще подпомагаме гражданите и бизнеса да преодоляват социалните и икономически последици от прехода към климатично-неутрална икономика. Ще продължат усилията за социално включване и изкореняване на бедността. Ще инвестираме необходимите ресурси в разумното използване на природните ресурси и опазването на околната среда.

Важно в тази връзка е незабавното одобряване на всички програми от ЕК, за да бъде осигурена правна сигурност за бенефициентите да стартират своите проекти, така че ключови инвестиции за България да получат подкрепа навреме. Посредством увеличениите, в хода на преговорите за новите регламенти, нива на финансиране, разнообразните възможности за инвестиране и гъвкавостта за реагиране на нови предизвикателства, очакваме да бъде засилена стратегическата роля на европейските фондове и подкрепата да бъде концентрирана там, където е най-необходима.

БЮДЖЕТ НА ЕС ЗА 2023 Г.

В началото на 2022 г. Съветът на ЕС ще изготви заключения по насоките за бюджета на ЕС за 2023 г., а началото на м. юни 2022 г. се очаква Европейската комисия да представи проекта на бюджет за 2023 г. В началото на септември 2022 г. Съветът ще одобри позиция по проектобюджета на ЕС за 2023 г., която ще бъде подготвена на техническо ниво в рамките на Бюджетния комитет към Съвета на ЕС и ще бъде в основата на преговорите с Европейския парламент.

България ще участва активно в дискусиите във връзка с проектобюджета на ЕС за 2023 г., защитавайки интересите на страната в приоритетните за нея области - Кохезионната и Общата селскостопанска политика. Важно е осигуряването на адекватно ниво на средства за двете политики, както и за областите на миграцията и опазване на външните граници. България ще съблюдава и за спазване на договорените средства от бюджета на ЕС във връзка с извеждането от експлоатация на блокове 1-4 на АЕЦ „Козлодуй“.

НОВИ СОБСТВЕНИ РЕСУРСИ В БЮДЖЕТА НА ЕС

Темата за потенциалните нови собствени ресурси, с които ще се финансира бюджетът на ЕС, е приоритетна не само поради значението им за набавяне по справедлив за държавите членки начин на достатъчно средства за обезпечаване политиките и дейностите на ЕС, но и поради важността, която новите приходи ще имат на фона на тенденцията за все по-тясното обвързване на приходите в бюджета на ЕС с приоритетните за Съюза секторни политики, а именно – климат, околна среда и цифровизация. Още повече новите собствени ресурси ще са натоварени с очакванията да осигурят необходимите средства за погасяване на заемите, които ЕК тегли с цел набавяне на финансирането на безпрецедентния за ЕС инструмент за възстановяване „Следващо поколение ЕС“.

В тази връзка на 22 декември 2021 г., макар и след значително забавяне спрямо срока, предвиден в Междунституционалното споразумение (МИС) от 16.12.2020 г., ЕК представи законодателните си предложения за въвеждане на нови собствени ресурси в бюджета на ЕС. Те включват въвеждането на нови собствени ресурси на база приходите от потенциалните бъдещи механизъм за въглеродна корекция на границата, разширена по обхват схема на ЕС за търговия с емисии и дял от остатъчните печалби на големите и най-печеливши мултинационални предприятия, които предстои евентуално да бъдат създадени и приложени в зависимост от протичащите обсъждания и бъдещи решения в съответните секторни работни органи на Съвета, а по отношение на третия потенциален източник – в съответствие и с международните преговори по темата. Съгласно заложената в МИС Пътна карта за въвеждането на нови собствени ресурси Съветът следва да „проведе обсъждане по тези нови собствени ресурси най-късно до

1 юли 2022 г., с цел те да бъдат въведени до 1 януари 2023 г.“, като поетите в МИС ангажменти не представляват правнообвързващи Съвета задължения. В тази връзка очакванията са, че през 2022 г. Съветът на ЕС ще се запознае със съответните законодателни предложения на ЕК, касаещи системата на собствените ресурси на ЕС и произтичащото изменение на Регламента за определяне на Многогодишната финансова рамка (МФР) 2021-2027 г., но до финализирането им ще се стигне едва след като съответните секторни работни органи и формати на Съвета на ЕС вземат окончателни решения по политически чувствителните теми за създаването на механизма, схемата и налога, лежащи в основата на потенциалните собствени ресурси.

За България темата е от изключителна важност, тъй като съответните законодателни актове ще определят видовете нови собствени ресурси и правилата, по които те ще се изчисляват и внасят в бюджета на ЕС, т.е. въпроси, които са от пряко значение за формирането на вноските на страната в следващите години. Същевременно, изхождайки от стремежа за все по-тясното обвързване на приходната страна на бюджета на ЕС с приоритетни за Съюза области на политика, от ключово значение е и въздействието, което механизмът, схемта и налогът биха могли да имат в съответните сектори. В тази връзка националната позиция ще бъде формулирана след детайлен анализ на предложенията както от чисто бюджетна гледна точка, така и след отчитане на секторните аспекти на предложенията с оглед избягване на риска от евентуални отрицателни последици в България върху отделни сектори на икономиката и региони в страната.

ИЗМЕНЕНИЕ НА РЕГЛАМЕНТА ЗА МНОГОГОДИШНАТА ФИНАНСОВА РАМКА НА ЕС (МФР) 2021-2027

Заедно с предложението за изменение на Решението за собствените ресурси на ЕС и включването на 3 категории нови собствени ресурси, ЕК представи и предложение за изменение на Регламента за МФР 2021-2027 г. Измененията се отнасят до осигуряването на правна възможност за погасяването на заемите по инструмента „Следващо поколение ЕС“ да започне още по време на настоящата финансова рамка. ЕК предлага това да стане чрез въвеждането на механизъм за автоматична корекция на таваните на Многогодишната финансова рамка въз основа на събраните суми от предложените нови собствени ресурси. Ограничения са въведени единствено на сумата по годишната корекция, която не следва да надвишава 15 млрд. евро за година.

Също така се предлага да се увеличат таваните на МФР за периода 2025-2027 г., като по този начин ще се осигурят необходимите средства за предложението Социален фонд за климата, чиято цел е да защити уязвимите домакинства от допълнителната финансова тежест, произтичаща от създаването на нова схема за търговия с емисии в областите на сгради и пътен транспорт.

България ще анализира внимателно предложението за изменение на Регламента за определяне на МФР 2021-2027 година, вкл. и по отношение на необходимостта от осигуряване на равномерно и предвидимо изплащане на заемите по инструмента „Следващото поколение на ЕС“, на бюджетния ефект на това предложение и развитието на преговорите по създаването на Социалния фонд за климата.

СЪЮЗ НА КАПИТАЛОВИТЕ ПАЗАРИ

Съюзът на капиталовите пазари (СКП) е планът на ЕС за създаване на реален единен пазар на капитали в ЕС и има водещо значение за постигането на всички основни цели на икономическата политика на ЕС. Европейската комисия одобри първия план за действие за СКП през 2015 г. с мерки, необходими за неговото изграждане, много от които са приети и се изпълняват. Въпреки това капиталовите пазари в ЕС остават разпокъсани, което възпрепятства способността на дружествата да привличат капитал навсякъде в ЕС. Вторият план за действие на ЕК, приет през септември 2020 г., представлява мащабна хоризонтална инициатива, всички мерки под егидата на която са насочени към изграждането на СКП. Той цели интегриране на капиталовия пазар на ЕС, който да допринесе значително за устойчивото възстановяване, устойчивия растеж и за постигането на икономически ефективен екологичен и цифров преход.

Основните цели на втория план са насочени към възстановяване от икономическата криза, причинена от COVID-19, в което пазарното финансиране ще бъде възловият фактор в подкрепа на възстановяването и бъдещия растеж в дългосрочен план, а СКП е ключов за мобилизиране на частните инвестиции в дружествата и за допълване на обществените средства. СКП цели да подпомогне прехода към екосъобразна икономика и внедряване на цифровите технологии, посрещането на предизвикателствата от застаряването на населението в ЕС и е предпоставка за засилване на международната роля на еврото.

С новия план за действие ЕК определя списък със законодателни и незаконодателни мерки в различни области, в т.ч. данъчни, несъстоятелност и др., за постигане на решителен напредък в изграждането на СКП. ЕК се ангажира с 16 действия за реализиране на трите основни цели.

През ноември 2021 г. Европейската комисия публикува Съобщение за Съюза на капиталовите пазари - резултати една година след плана за действие, съпроводено от законодателен пакет за СКП, който е важна стъпка от изпълнението на плана и засяга широк набор от услуги на капиталовия пазар.

Съюзът на капиталовите пазари предоставя възможност за задълбочаване интеграцията на българския капиталов пазар в Единния европейски пазар, като по този начин ще се предоставят по-разнообразни възможности за финансиране на дружествата и се намали зависимостта им от банково финансиране. Тази цел е още по-значима след 2020 г., тъй като дружествата излизат от кризата, породена от COVID-19. По-високото ниво на интеграция и развитие на капиталовите пазари в ЕС, включително българския капиталов пазар, ще осигури за дружествата възможности за достъп до по-голям обем финансиране, което от своя страна ще подпомогне икономическия растеж чрез увеличаване на инвестициите и развитието на дружествата, както и ще създаде допълнителни възможности за частно финансиране на устойчив екологичен преход.

България приветства постигнатия до момента напредък по Плана за действие на Европейската комисия за Съюза на капиталовите пазари. Считаме, че изграждането на Съюза на капиталовите пазари ще бъде от голямо значение за процеса на възстановяване от кризата, причинена от пандемията, поради което подкрепя постигането на бърз напредък по мерките, залегнали в Плана.

ЗАВЪРШВАНЕ НА БАНКОВИЯ СЪЮЗ

Банковият съюз (БС) е съществен елемент от изграждането на действителен Икономическия и паричен съюз (ИПС). Той позволява правилата за банкова дейност в ЕС да се прилагат последователно и хомогенно в участващите държави членки. Новите инструменти и процедури за вземане на решение, изграждането на единен надзор, механизъм за реструктуриране и механизъм за гарантиране на банковите депозити способства за изграждането на по-прозрачен, единен и сигурен банков пазар.

Завършването на Банковия съюз е съществен елемент на ИПС, напредъкът по което се обвързва с постигането на баланс между мерките за намаляване на риска в банковата система и мерките за споделяне на риска. Важна стъпка към изграждането на Банковия съюз е постигнатото политическо съгласие за по-ранното въвеждане на Общия защитен механизъм на Единния фонд за реструктуриране (ЕФП), който следва да бъде напълно функциониращ от началото на 2022 г.

На срещите на върха на държавите от еврозоната през юни 2021 г. и декември 2021 г. лидерите потвърдиха ангажимента си за завършване на Банковия съюз и приканиха Еврогрупата да продължи работата си по всички елементи, необходими за неговото завършване.

България подкрепя продължаването на паралелната работа по всички елементи, необходими за изграждането и функционирането на цялостен и ефективен Банков съюз, но при условие, че се отчетат интересите на всички държави членки и се гарантира финансовата им стабилност. Приветстваме по-ранното въвеждане на Общия защитен механизъм към ЕФП, който следва да е напълно функциониращ от началото на 2022 г.

По отношение на рамката за управление на кризи **България поддържа националната си позиция, че рамката за реструктуриране трябва да има широк обхват на приложение. Реструктурирането трябва да е възможно за всички банки, независимо от техния размер, за които са изпълнени предвидените условия.** Това е от изключителна важност за България, тъй като размерът на местните банки (стойността на активите) е малък на фона на размера на банките в Европейския съюз, но същевременно голяма част от местните банки имат съществено значение за финансовата стабилност на страната. В същото време, разбираме аргументите за целенасочена минимална хармонизация и въвеждане на по-голям инструментариум в националните закони за банковата несъстоятелност по отношение на онези банки, за които не може да бъде направена оценка, че реструктурирането е в обществен интерес. По отношение на финансирането, вземането на решения на ниво Банков съюз и събирането на вноски от банките на европейско ниво означава и необходимост от финансиране на мерките за управление на кризи на европейско ниво.

Относно регулаторното третиране на държавен дълг считаме, че в ЕС не следва да се прилагат по-строги правила от тези на глобално ниво. Евантуално въвеждане на различно от установеното на глобално ниво третиране на държавен дълг в ЕС може да бъде подкрепено само ако изцяло са отчетени спецификите на пазарите на държавен дълг на малките държави членки и особено на тези извън еврозоната.

По отношение на презграничната интеграция България счита, че интеграцията на европейския банков сектор е засегната в по-голяма степен от други фактори, а не от пруденциалните изисквания за поддържане на капитал и ликвидни средства в дъщерните банки. Постигнатият труден баланс между интересите на приемащите и изпращащите държави следва да се запази.

СПРАВЕДЛИВО ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ В УСЛОВИЯТА НА ЦИФРОВИЗАЦИЯ НА ИКОНОМИКАТА

На 08 октомври 2021 г. беше постигнато споразумение на ниво Организация за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) за решение за справяне с данъчните предизвикателства, възникнали в резултат на дигитализацията на икономиката. Решението се състои от два стълба – Стълб 1 и Стълб 2. Стълб 1 разглежда правилата относно разпределението на печалба и правилата за връзката (pexus) между съответната компания и юрисдикцията, която връзка дава право на юрисдикцията да обложи компанията. Стълб 2 се състои от глобалното предложение за въвеждане на минимално ниво на данъчно облагане. Той съдържа правила за създаване на система, при която най-големите мултинационални групи предприятия плащат данък поне при определена минимална данъчна ставка. В резултат на постигнатото споразумение от ОИСР, на 22 декември 2021 г. Европейската комисия публикува *предложение за Директива на Съвета за осигуряване на глобално минимално ниво на данъчно облагане на мултинационалните групи в Съюза*, с което се предлага за въвеждане на Стълб 2 в законодателството на ЕС. С директивата ще се гарантира, че минимална ефективна данъчна ставка от 15% за големите мултинационални и национални групи предприятия ще се прилага по начин, който е напълно съвместим с правото на ЕС. Предложението на ЕК е новите правила да започнат да се прилагат от началото на 2023 г., с изключение на правилото за необложените плащания, което да се прилага от началото на 2024 г. Очаква се представяне от ЕК на второ законодателно предложение за въвеждане в ЕС на Стълб 1 за преразпределение на правата за данъчно облагане.

Република България е сред държавите, одобрили декларацията, с което е изразила подкрепата си за постигнатото глобално решение в рамките на ОИСР. С декларацията се одобряват основните елементи на правилата за преразпределяне на правото на данъчно облагане и за въвеждане на минимално ефективно данъчно облагане.

Следва да се има предвид, че за България прилагането на Стълб 2 (минимално данъчно облагане на мултинационалните групи предприятия (МНГ)) ще изисква значителни изменения и допълнения в националното законодателство, както и много добра координация между данъчните администрации на отделните юрисдикции. Очаква се прилагането на тези правила да доведе до увеличаване на административната тежест както за данъчно задължените лица, така и за данъчната администрация.

Имайки предвид, че прилаганата дългогодишна данъчна политика в България в областта на прякото данъчно облагане е за ниски ставки на преките данъци и че всяка държава определя националната си данъчна система и в частност данъчните си ставки в зависимост от преследваните икономически цели, по отношение на Стълб 2 темата е значима за Република България, както във връзка с възможността за въвеждане на минимално ниво на корпоративно данъчно облагане за дружествата, част от МНГ, така и с предлаганата възможност по решение на всяка държава членка за въвеждане на отделен национален данък за МНГ в допълнение на този по реда на действащото национално данъчно законодателство.

ПОДОБРЯВАНЕ НА ТРАНСГРАНИЧНИЯ ДОСТЪП ДО ЕЛЕКТРОННИ ДОКАЗАТЕЛСТВА

Въпреки наличието на редица инструменти на европейското и на международното публично право, предоставящи възможност за осъществяването на трансграничен обмен на електронни доказателства, разследващите органи са изправени пред множество предизвикателства, които възпрепятстват бързото и навременно предоставяне на данни, необходими в рамките на наказателното производство. Основно затруднение в тази насока е прекалената тромавост на процедурите, провеждането на които често се осъществява при твърде дълги срокове. Фрагментираният режим на отделните държави членки и особеностите на формата и съдържанието на исканията за предоставяне на данни създават съществени трудности за доставчиците на услуги, доколкото налагат допълнителни разходи.

През април 2018 г. Европейската комисия представи две законодателни предложения, които целят подобряването на трансграничния достъп до електронни доказателства – *Регламент относно европейските заповеди за предоставяне и запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси* и *Директива относно установяването на хармонизирани правила за определянето на представител за целите на събирането на доказателства в наказателния процес*. В сърцевината на двете предложения са повишаването на скоростта на обмена на електронни доказателства, облекчаването на компетентните органи в осъществяването на този процес, гарантирането на правна сигурност за доставчиците на услуги и спазването на основните права на човека чрез предоставянето на ефективни правни средства за защита.

Общите подходи по двата акта в рамките на Съвета бяха постигнати през 2018 и 2019 г., но мандатът на Европейския парламент беше забавен значително и приет едва в средата на м. декември 2020 г. В рамките на преговорите между позициите на Съвета и Парламента се очертаха противоречия по отношение на някои съществени въпроси, като въпреки че Съветът направи известни компромиси спрямо първоначалната си позиция, Парламентът остава непреклонен, намирайки, че отстъпките от страна на Съвета са твърде недостатъчни. Преговорите по двете досиета ще продължат и по време на Френското председателство на Съвета на ЕС, което ще се стреми да намери компромисно решение по нерешените въпроси.

Република България подкрепя приемането на законодателния пакет, който ще създаде благоприятни условия за подобряването на режима за събиране на електронни доказателства за целите на наказателното производство. Този подход ще осигури по-бърз достъп до данни в електронен формат, като същевременно ще гарантира защитата на основните права и правната сигурност. Предложенията за Регламент и Директива са тясно свързани с обширната тема за цифровизацията на правосъдието, както и с ефективното противодействие на тероризма.

СПРАВЕДЛИВА И СОЦИАЛНА ЕВРОПА

Ще продължи работата за укрепването на Европейския социален модел, чрез по-нататъшното прилагане на Европейския стълб на социалните права, в рамките на съответните законодателни и незаконодателни инициативи, на равнище ЕС и държави членки и чрез Европейския семестър. Приоритетни остават двете ключови инициативи относно *адекватните минимални работни заплати в ЕС и прозрачността на*

заплащането, по които ще започнат преговорите с Европейския парламент. И по двете директиви в рамките на Съвета бе постигнат балансиран компромис, който обаче е деликатен. В хода на преговорите по отношение на адекватните минимални работни заплати за България остава важно да се запазят приемливите формулировки, свързани с: необходимостта от изготвяне на планове за действие, когато обхватът на колективно договаряне е под 70% (каквото е той в България); позоваването на индикативни референтни стойности за определяне на адекватността на минималната работна заплата; процедурата за събиране на данни и докладване. По отношение на прозрачността на заплащането за България е важно да се запазят промените в текста, които отразяват по-добре принципа на пропорционалност, националните традиции и практики на държавите членки, както и създадените облекчения за микро и малките работодатели. Прилагането на директивата ще създаде допълнителна административна тежест и разходи както за фирмите, така и за държавната администрация.

Друга важна инициатива ще бъде тази за *подобряване на условията на труд при работа чрез интернет платформи*, тъй като е от ключово значение да се отчитат промените на пазара на труда, свързани с нетипичните форми на заетост.

Темите за подобряване на уменията, създаването на нови работни места в контекста на влошаващата се демографска обстановка и застаряващото население на ЕС са изключително важни за страната ни, поради което ще участваме активно в работата по законодателни и незаконодателни инициативи в тази област, вкл. тези, свързани с индивидуалните сметки за обучение и плана за действие за социалната икономика.

Равните възможности, социалното приобщаване и социалното включване на хората с увреждания, борбата с бедността и бездомността, с особен фокус върху детската бедност ще продължат да бъдат в центъра на внимание на работата на Съвет „Заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси“ (ЕПСКО). Специално внимание ще бъде обърнато на изпълнението на Препоръката на Съвета за създаване на гаранция за детето, по която всяка държава членка трябва да изпрати план за действие до 15.03.2022 г. на Европейската комисия, и дейността на новосъздадената Европейската платформа за сътрудничество за бездомните. Очаква се и публикуването през първата половина на 2022 г. на предложението на ЕК за Препоръка за схемите за минимален доход в Европейския съюз, както и за актуализиране на целите от Барселона за полагане на грижи за деца.

Ще бъде търсено решение в рамките на Съвета и по Предложението за *Решение на Съвета за упълномощаване на държавите членки да ратифицират, в интерес на Европейския съюз, Конвенцията относно насилието и тормоза от 2019 г. (№ 190)* на Международната организация на труда. Предвид решенията на Конституционния съд на Република България по отношение на Истанбулската конвенция и понятието „пол“ това е изключително чувствителен въпрос, по който към момента страната успява да защити националната позиция.

В рамките на приоритета за изпълнение на целта на ЕС за климатична неутралност до 2050 г. с оглед повишаване на икономическата конкурентоспособност, създаване на работни места, благосъстояние и здраве, съществен въпрос ще бъде осигуряването на справедливост и солидарност на ключовите принципи на Европейската зелена сделка. За да се възползваме от заетостта и социалния потенциал на зеления преход и да гарантираме, че никой не е изоставен, е от съществено значение да бъдат мобилизирани всички налични инструменти и финансиране, да се ангажират заинтересованите страни и общности през целия преход и да се въведат правилните

политики. В тази връзка подготвителните органи на Съвет ЕПСКО ще работят по представения през м. декември 2021 г. проект на *Препоръка относно социалния ефект от климатичните промени*. Неформалното заседание на министрите по заетостта и социалната политика (15 февруари 2022 г.) ще насочи внимание именно към справедливите зелен и дигитален преход и участие на всички партньори в тези процеси.

МИГРАЦИЯ И МОБИЛНОСТ

Законна миграция

Ще продължи работата по мерките в областта на законната миграция. След като беше приета ревизираната Директива за синята карта, се очаква да започне нов преглед на Директивата за Единното разрешение за пребиваване и работа и др. с цел опростяване и изясняване на обхвата на законодателството, включително условията за приемане и пребиваване на ниско и средно квалифицирани работници.

България изразява принципна подкрепа за усилията на Европейския съюз да разработи всеобхватна политика за управлението на законната миграция и по-специално политиката за трудовата миграция и разширяването на законните канали за достъп с цел заетост, образование и др. Подкрепяме намерението на ЕК по законодателен път да търси начини за подобряване способността на ЕС да привлича и задържа граждани на трети държави, които са необходими за запазване и повишаване на конкурентоспособността на европейския пазар на труда. При преговорите България ще следи въвеждането на нови възможности за достъп до пазара на труда на граждани на трети държави да не засегне правата на европейските мобилни работници.

Миграция и развитие

България ще продължи да работи за насърчаване на положителното взаимно въздействие между миграцията и развитието. Това е най-добрата превенция на актуалните предизвикателства пред ЕС – колкото повече бъдат подпомогнати държавите на произход на миграция в тяхното успешно, мирно и трайно развитие, толкова по-ниски ще са нагласите за емиграция на всяка цена. Приоритет следва да се дава на доброто управление на законната миграция, особено трудовата, както и на включването на мерки за реинтеграция след връщането на незаконни мигранти. За целта следва да се подкрепя осъществяването на реална политика, изразена в конкретни проекти и подкрепена на европейско ниво.

Следва да продължи процесът по задълбочаване на сътрудничеството и политическия диалог с всички държави на произход и транзит и насърчаването на партньорствата за мобилност, циркулярната миграция и платформите за сътрудничество в областта на миграцията и развитието, включително в Черноморския регион. Във връзка с това е приоритетна работата по изпълнението на сключените партньорства за мобилност с Молдова, Грузия, Армения, Азербайджан и Беларус, както и сътрудничеството с Украйна и идентифицираните потенциални партньори на България от района на Централна Азия и др. Също така е важно наблюдението на развитието на сътрудничеството на ЕС в Средиземноморския регион в областта на миграцията и отражението ѝ върху развитието.

ТРУДОВА МОБИЛНОСТ

Свободното движение на хора няма да е възможно, без да бъде гарантиран достъпът до социална сигурност на мобилните европейски работници и членовете на техните семейства. Като част от реформата в трудовата мобилност от Европейската комисия беше предложена инициатива, която да продължи процеса на модернизация на европейското законодателство в областта на координацията на системите за социалната сигурност, заложено в *Регламенти (ЕО) № 883/2004 и 987/2009*. Основната цел на инициативата е да се постигне модернизирана система за координация на социалната сигурност, която отговаря на социалната и икономическа реалност в държавите членки. Продължава провеждането на триалозите по това досие.

Подкрепяме предложението, тъй като то има за цел да се продължи процесът на модернизиране на законодателството на ЕС в областта на координацията на системите за социална сигурност чрез допълнително улесняване на упражняването на правата на гражданите и чрез гарантиране на правна яснота и справедливо разпределение на финансовата и административната тежест между държавите членки. Промените са насочени в следните основни направления – достъп на икономически неактивните граждани до социалноосигурителни обезщетения, обезщетения за дългосрочни грижи, обезщетения за безработица и семейни обезщетения, приложимо законодателство. Държавите членки имат право сами да определят елементите на социалноосигурителните си системи, включително вида на обезщетенията, тяхното изчисляване, изплащане и др., при спазване на принципите на недискриминация и равнопоставеност.

ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ – ФАКТОР ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ И ЛИЧНОСТНА РЕАЛИЗАЦИЯ

Актуалните приоритети на ЕС, залегнали и в последните стратегически и политически документи, са насочени към повишаване конкурентоспособността на институциите за висше образование, както и към осигуряването на динамично съответствие между висшето образование и пазара на труда. Част от тези дискусии са Европейските университети, насърчаването на сътрудничеството между Европейското пространство за висше образование и Европейското изследователско пространство, микрокредитирането, както и инвестициите в качеството на висшето образование.

Въпросът продължава да е с висока степен на значимост за България в контекста на националната политика за модернизация и интернационализация на висшето образование, както и предвид ролята на страната ни в процесите по прилагане на реформите в Европейското пространство за висше образование. Пред висшите училища от страна на държавата са поставени високи изисквания по отношение на резултатите и начина на осъществяване на присъщите им дейности.

ПОДОБРЯВАНЕ НА ПРОДЪЛЖАВАЩАТА КВАЛИФИКАЦИЯ И ПОДКРЕПАТА НА УЧИТЕЛИТЕ

Съществува необходимост от общи и координирани усилия на европейско равнище за изпълнение на целите, заложили в Плана за действие в областта на цифровото образование и Съобщението на ЕК „Постигане на европейското пространство за образование до 2025 г.“

Въпросът е с високо политическо значение за България в контекста на определянето на ключовите предизвикателства в областта на образованието като национален приоритет. С оглед на новите реалности е необходимо укрепване на дългосрочните приоритети в реформата на политиката за учителите със специален фокус върху планирането, управлението и оценката на продължаващата квалификация.

РАЗВИТИЕ И ЗАДЪЛБОЧАВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКО ПРОСТРАНСТВО

Съветът прие Препоръка (ЕС) 2021/2122 на Съвета от 26.11.2021 г. относно Пакт за научни изследвания и иновации в Европа, както и Заключения на Съвета относно бъдещото управление на Европейското научноизследователско пространство (ЕНП). Важно е да се отбележи, че към Заключенията е приложена Програмата за политика за ЕНП за периода 2022 – 2024 г., съдържаща 20 действия в съответствие с приоритетните области, идентифицирани в Пакта за научни изследвания и иновации в Европа.

Във връзка с това се одобри и *Решение (ЕС) 2021/2241 на Съвета от 13.12.2021 г. относно състава и мандата на Комитета за европейското научноизследователско пространство и иновациите*, с което се цели оптимизирането на координацията и изпълнението на целите на ЕНП. Очаква се подкрепата за по-нататъшното развитие на ЕНП да продължи основно чрез изпълнение на проекти по Рамковата програма на ЕС за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (2021 – 2027 г.), както и чрез Механизма за възстановяване и устойчивост, инструментите на политиката на сближаване, програмата „Цифрова Европа“ и инструмента за техническа подкрепа.

Повишаването на ефективността и ефикасността на националната научноизследователска система, кохерентността ѝ спрямо другите национални системи в ЕС и увеличаване на привлекателността ѝ се очаква да доведе до повишаване на качеството на научните изследвания, ползването на резултатите от научните изследвания от страна на частния и публичния сектор, повишаване на конкурентоспособността на икономиката, създаването на нови работни места, да допринесе за постигането на двойния преход и др., а в дългосрочен план – принос към разрешаване на т. нар. „изтичане на мозъци“. Очакваното повишаване на връзките наука – бизнес – образование, както и на международното сътрудничество в сферата на научните изследвания и иновации, следва да допринесе и за повишаването на икономическия растеж, постигането на приоритетите в други национални и европейски политики – здравеопазване, енергетика, околна среда, климат, транспорт, цифрови технологии и др.

УКРЕПВАНЕ И МОДЕРНИЗИРАНЕ НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА

В Пакта за научни изследвания и иновации в Европа съгласно Препоръка 2021/2122 на Съвета от 26.11.2021 г. научноизследователските инфраструктури са идентифицирани като потенциална съвместна дейност, а в Програмата за политиката за ЕНП за 2022 – 2024 г. е определена дейността „Укрепване на устойчивостта, достъпността и издръжливостта на научноизследователските инфраструктури в ЕНП“. Предвиденото финансиране и инструменти по Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (2021 – 2027 г.) ще продължат укрепването

на научната и технологичната база на Съюза, за да се допринесе за справянето с глобалните предизвикателства и постигане на целите за устойчиво развитие.

Развитието на научноизследователската инфраструктура е в основата на националните политики, стратегии и мерки, които имат за цел развитие на научните изследвания в България, повишаване на качеството на научните резултати на българските учени, повишаване на конкурентоспособността на българската икономика в контекста на иновациите и повишаване на престижа на българските научни екипи и организации. Успехът на политиката в тази сфера е ключов фактор за осъществяване на ефективни публично-частни партньорства и ползотворно сътрудничество между наука-образование-бизнес. Подобряването на условията за извършване на научни изследвания на европейско и глобално ниво не само ще доведе до задържането и привличане на учени в страната, но и за формиране на сътрудничество с водещи научни организации, висши училища, предприятия и др.

СЕРИОЗНИ ТРАНСГРАНИЧНИ ЗАПЛАХИ ЗА ЗДРАВЕТО

През 2022 г. ще продължат дискусиите по *предложението за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно сериозните трансгранични заплахи за здравето и за отмяна на Решение № 1082/2013/ЕС*. Проектът на регламент е част от пакета за засилване на Европейския здравен съюз и предлага ключови изменения по отношение на капацитета за готовност и реакция.

Проведен е първи триалог по досието. Очаква се по време на Френското председателството да се състоят техническите срещи и Съветът и ЕП да постигнат съгласие на първо четене. Председателството ще има ангажимент да намери консенсус по спорните въпроси, свързани със заложените от Европейската комисия механизми на европейско ниво, които отслабват ролята и контрола на държавите членки върху решения и мерки за подготвеност и управление на кризи, пряко засягащи националната компетентност.

България подкрепи мандата за водене на преговори с ЕП, тъй като предложеният компромисен текст във висока степен адресира проблемите, идентифицирани в рамковата позиция на страната ни. В същото време считаме, че предвид спецификите на националните здравни системи, прилагането на някои от предвидените общи правила, може да бъде затруднено. Българската страна ще продължи да участва активно в дебата, като ще обърне особено внимание на текстовете, касаещи: правата на човека от гледна точка на предоставянето на данни; проследяването на контактни лица; допълнителното натоварване на здравните системи и експерти; Европейския план за подготвеност и реакция; съвместните процедури за мерки за медицинско противодействие; делегирането на права на ЕК; рамковите споразумения за съвместни обществени поръчки; ролята на Консултативния комитет и на Комитета за здравна сигурност.

България ще продължи да настоява за пропорционалност на мерките за засилване на координацията в действията на държавите членки и осигуряването на единен подход при кризисни ситуации. Дейностите, свързани със засилване на наблюдението, повишаване на качеството на оценките на риска на ниво ЕС, както и докладването и предоставянето на данни за целите на управлението на трансграничните заплахи и др. не следва да водят до прекомерна тежест за националните администрации.

АУДИОВИЗИЯ И МЕДИИ

През втората половина на 2022 г. се очаква Европейската комисия да публикува предложение за *Акт за свободата на европейските медии* с цел съхраняване на медийната свобода и плурализъм като основа за демократичната система. Законодателното предложение ще се основава на *Директивата за аудиовизуални медийни услуги* и ще включва елементи, насочени към подобряване на **прозрачността, отговорността и независимостта на медиите**, като също така може да има ефект върху засилването на управлението на публичните медии, вкл. и мерки за предотвратяване на политизирането на медиите и мерки, свързани с финансирането на медиите в подкрепа на плурализма и многообразието.

България подкрепя инициативата на Европейската комисия за *Акт за свободата на европейските медии*. Подобни инициативи ще имат положително въздействие както в европейски, така и в национален план и следва да се разглеждат като теми с особена важност за страната ни също и предвид констатациите в Докладите по върховенство на правото през 2020 и 2021 година.

Считаме, че бъдещата законодателна инициатива ще допринесе за правилното функциониране на вътрешния медиен пазар и ще допринесе за създаване на равни условия и независимо функциониране на медийните играчи в целия ЕС. Като се има предвид естеството на проблемите, по-специално регулаторната фрагментация, само координирани действия на ниво ЕС могат ефективно да премахнат пречките, пред които са изправени участниците на европейския медиен пазар и да осигурят допълнителна правна сигурност.

УСТОЙЧИВОСТ НА КРИТИЧНИТЕ СУБЕКТИ

Необходимостта от засилване на мерките за устойчивост както на ниво ЕС, така и на национално ниво, е в отговор на актуалните предизвикателства пред сигурността на критичната инфраструктура и разширения кръг от заплахи и засилващата зависимост между субектите на критичната инфраструктура в различни области и сектори. Осигуряването на устойчивост на критичните сектори и оператори е от ключово значение както за функционирането на икономиката и обществото в ЕС, така и предвид овладяването на последиците от пандемията от COVID-19 или от бъдещи подобни всеобхватни кризи.

През декември 2020 г. Европейската комисия публикува своето предложение за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно устойчивостта на критичните субекти, като част от т.нар. пакет „киберсигурност“, като целта е да се отрази повишената взаимосвързаност между физическата и цифровата защита и сигурност. Директивата относно устойчивостта на критичните субекти е с минимални хармонизиращи правила и гарантира предоставянето на вътрешния пазар на услуги, които са от съществено значение за поддържането на жизненоважни обществени функции или икономически дейности, чрез увеличаване на устойчивостта на субектите, предоставящи тези услуги.

България ще продължи да участва в дискусиите и да изразява своята принципна подкрепа за предложението за Директива относно устойчивостта на критичните субекти. Приемането на Директивата ще послужи като основа за изграждане на

механизъм на национално ниво, чрез който да се повиши устойчивостта за осигуряване на непрекъснатост на доставките на основни стоки и услуги.